

*Калитяк Анна
студентка 2 курсу,
спеціальність 013 «Початкова освіта»,
Луцький педагогічний коледж*

*Науковий керівник:
Фаст Ольга Леонідівна
к.пед.н., доцент,
декан факультету початкової освіти
та фізичної культури,
Луцький педагогічний коледж*

ТЕОРЕТИЧНИЙ АСПЕКТ ФОРМУВАННЯ МЕДІАГРАМОТНОСТІ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ

Становлення і розвиток інформаційного суспільства, що еволюціонує в суспільство знань, призвело до заміни парадигми «освіта на все життя» на парадигму «освіта упродовж життя», а також до кардинальної зміни інформаційно-освітнього середовища. Глобальний характер процесу інформатизації, динамічний розвиток інформаційно-комунікаційних технологій і нових медіа висунули на перший план необхідність спеціальної інформаційної підготовки людей, особливо підростаючого покоління, провідним видом якого є освітня діяльність.

У працях науковців (І. Баранова О. Єльнікова, О. Пометун, В. Різун, І. Сушко та ін.) умовно можна виокремити вивчення досліджуваного феномену, зокрема два вектори: інформаційна грамотність і медійна грамотність. Інформаційна грамотність асоціюється з готовністю до самостійного вирішення проблем пошуку інформації, її оцінки та етичного використання, а медійна грамотність спрямована на те, щоб людина знала особливості впливу медіаінформації, володів навичками критичного аналізу медіаінформації з метою захисту від можливості маніпулятивного впливу, вмів забезпечувати раціональне взаємодія з медіа в інтересах самовираження [7].

Особливого значення проблема інформаційної грамотності та медіаграмотності набуває в освітніх середовищах, зокрема в початковій школі. Збільшення впливу на дитину неконтрольованої інформації про світ, людину, суспільство, природу актуалізує проблему інформаційної освіти, формування інформаційної грамотності, медіаграмотності, критичного мислення та критичного ставлення до інформації, починаючи з молодшого шкільного віку. Дедалі частіше Інтернет стає прерітетним джерелом формування картини світу у школярів, що є неоднозначним з огляду на загрози для ще несформованої, досить ранимої дитячої психіки.

Час, який діти проводять перед екраном телевізора чи монітором комп'ютера, за тривалістю наближається, а іноді і перевершує час

перебування в школі. При цьому для школяра не складно вибрати ту чи іншу телепередачу або сайт, часто не усвідомлюючи наслідків, які може завдати перекручена, суперечлива інформація його незміцнілої психіці.

Ще до навчання в школі школі учні молодшого шкільного віку вже є активними споживачами медіаінформації. При цьому, часто вже не усвідомлюючи того, вони стикаються з проблемами відбору, осмислення інформації, не вловлюють важливих смислових акцентів, не бачать шляхів застосування корисної інформації у навчальній і позанавчальній діяльності, молодші школярі сприймають мас-медіа як форму відпочинку та розваги. Тому завдання учителя - грамотно застосувати ці знання для навчання і виховання, зокрема, осмислювати й аналізувати отриману інформацію, розвивати і виховувати культуру розуміння медіатекстів, формувати критичне ставлення до всієї медіапродукції, яку вони чують і бачать щодня. Для досягнення цілей і завдань, що диктує час, слід використовувати інформаційно-комунікаційні технології в освітньому процесі, які сприяють усебічному розвитку особистості молодшого школяра і формування його медіаграмотності [3, с. 53-54].

Зокрема, на навчальних заняттях, можна використовувати цілу низку засобів серед них: книги (підручники, енциклопедії), предметні колекції, портрети, фотографії, ілюстрації об'єктів, комп'ютерні навчальні програми, засоби масової інформації, відео- та аудіоматеріали. Використання електронних навчальних посібників дозволяє підвищити якість навчання, зробити його динамічним, вирішувати кілька завдань - наочність, доступність, індивідуальність, контроль, самостійність [1].

У розвитку творчих здібностей учнів, активізації їх пізнавальної діяльності, пропонуючи різні творчі завдання, педагог орієнтується на відеоінформацію та поєднує її з програмовим матеріалом. Відеоматеріал викликає поглиблений інтерес до теми, він також дуже корисний на етапі узагальнення знань, з його допомогою можна управляти процесом пізнання: поповнення словникового запасу, формування граматичної будови, заповнення прогалін у розвитку звукової сторони мови, формування зв'язного мовлення, розвиток орфографічної пильності, що сприяє підвищенню грамотності школярів. Підвищується інтерес до процесу навчання, розвиваються навички самоконтролю і самостійної діяльності.

Учням легше запам'ятати важкий матеріал за допомогою схем і таблиць, в яких коротко і наочно показаний досліджуваний матеріал. Завдяки сучасній техніці і методам навчання кожна дитина отримує можливість «подорожувати» по світу знань, подібно подорожам ігровими сценами розважальної гри, що дає новий потужний імпульс для розвитку самостійної пізнавальної активності.

Важко уявити собі сучасний урок без використання комп'ютерних технологій, що можуть бути органічно включені в будь-який етап уроку - під час індивідуальної або словникової роботи, при введенні нових знань, їх узагальнення, закріплення, для контролю знань, умінь, навичок. Крім

екранних медіа, дитину кожен день оточує та супроводжує друк, фотографія, звукозапис. Використання їх в освітньому процесі є важливим елементом медіаосвіти, розвитку та виховання дітей.

Таким чином, медіаосвіта має важливу роль у системі навчання і виховання молодших школярів, сприяє формуванню культури сприйняття, аналізу, розвитку світогляду учнів, формування особистісних якостей. Упровадження нових інформаційних технологій в освітній процес початкової школи дозволяє в доступній формі використовувати пізнавальні та ігрові потреби учнів, вимагає створення педагогом необхідних умов для вирішення завдань медіаосвіти учнів.

Список використаних джерел

1. Баженова, Л. М. Медіаосвіта школяра (1-4 класи): посібник для вчителя. М., 2004. 55 с.
2. Больц Норберт. Абетка медіа / За загал. ред. В. Ф. Іванова; Переклад з німецької В. Климченка. Київ: Академія української преси, Центр вільної преси, 2015. 177 с.
3. Гутевіч, В. А. Технологія медіаосвіти в навчанні молодших школярів. Молодий вчений. 2017. №3. С. 53-54.
4. Єльнікова О. В. Інтерактивні методи навчання, їх місце у класифікації педагогічних інновацій // Імідж сучасного педагога. 2001. № 3-4 (14- 15).
5. Концепція впровадження медіаосвіти в Україні, схвалена постановою Президії Національної академії педагогічних наук України від 20 травня 2010 року (протокол № 1-7/6-150).
6. Різун В. Медіаосвіта та медіаграмотність: підручник/ Ред.-упор. В. Ф. Іванов, О. В. Волошенюк; за науковою редакцією В. В. Різуна. Київ: Центр Вільної Преси, 2013. 352 с.
7. Рижих, Н. П. Використання медіаосвіти у вихованні дітей. Таганрог, 2011. 232 с.